

DE TUIN DER ONRUSTEN

een **NEEDCOMPANY** productie
met steun van de Vlaamse overheid

Vertrekkend vanuit de inspiratie van de performatieve installatie 'MALAM/NIGHT' uit 2021, maakt Grace Ellen Barkey **'De Tuin der Onrusten'** een nieuwe dansvoorstelling. 'MALAM / NIGHT' begon met haar obsessie om bloemen en planten in haar tuin te filmen tijdens slapeloze nachten. Barkey was afgelopen jaren ernstig ziek en bracht lange tijd door in - zoals ze zelf omschrijft - het schemergebied tussen de voorbijgaande wereld en de echte. De nachten maakten deze wonderlijke tijd nog mysterieuzer. In haar intense observaties van de bloemen verbond ze zich met haar overleden ouders en voorouders. Geboren in Indonesië, zijn deze magische ontmoetingen niet vreemd. De verhalen van haar familie zijn triest en gewelddadig. Elk verhaal verbergt de koloniale geschiedenis en haar wonden. Ze besloot haar nachtvideo's te combineren met Wayang, het Indonesische schimmenspel. Voor 'De Tuin der Onrusten' bespeelt Grace een combinatie van Wayang Gedhog en Wayang Wong. Grace, als de Dhalang of de poppenspeler, maakt de beelden en vertelt de verhalen. In plaats van schaduw speelt ze met licht om haar wereld tot leven te brengt. Vertrekkend van herinneringen aan enge tragische nachten, het nachtelijke vluchten uit Indonesië naar Nederland en haar geërfde bijgeloof dat gelinkt is aan de natuur, verbeeldt ze een obscure wereld vol geheimzinnigheid, onrust en angst, eert ze haar voorouders en verbindt heden en verleden op een rituele, helende manier. Voor haar laatste werken besloot Grace haar naam te dekoloniseren en gebruikt ze de naam van haar grootmoeder, Tjang.

In een recent interview reflecteerde de Vietnamees-Amerikaanse auteur Ocean Vuong over het gemis van zijn gestorven moeder: “Verdriet of rouw is wellicht de laatste en finale ‘vertaling’ van liefde; de laatste daad in het graag zien van iemand. Het is een gevoel dat nooit zal eindigen, dat nooit zal weggaan. [...] Sindsdien beleef ik mijn leven in slechts twee dagen. Vandaag, wanneer mijn moeder er niet meer is, en het uitgestrekte, eindeloze gisteren toen ze er nog was.”

De band tussen een moeder en haar kind is waarschijnlijk een van de meest intense connecties die er bestaan. De natuur zorgt ervoor dat er een verbinding wordt gecreëerd die bestaat uit vertrouwen en emotionele gehechtheid. Daaruit ontstaat de onvoorwaardelijke band die moeder en kind op een diepgewortelde manier aan elkaar hecht. Maar wat als deze band wordt verbroken wanneer moeder en kind op gruwelijke wijze uit elkaar worden gerukt?

Dit overkwam Grace Tjangs ouders: haar vader kreeg - op de dag dat hij ongewild bij zijn moeder werd weggehaald - een toverdrankje aangeboden om zijn moeder en de herinneringen aan haar te vergeten. Grace Tjangs moeder zag hoe het beeld van haar eigen moeder kapot gemaakt werd door soldaten die zich aan haar vergrepen in de jappenkampen in Nederlands-Indië (het huidige Indonesië).

Met **‘De Tuin der Onrusten’** verkent Grace Tjang, vertrekkend vanuit haar eigen traumatische geschiedenis en de emotionele erfenis die ze meekreeg, het verhaal van alle moeders die op verscheurende wijze van hun kinderen zijn losgerukt. Het is een verwijt naar de koloniale geschiedenis die ten grondslag ligt aan dit persoonlijke trauma.

Op zoek naar oer-gevoelens zoals pijn, verdriet, maar ook troost en het ultieme geluk van het samenzijn graaft Grace Tjang in de zogenaamde vergeten herinneringen, waarbij vergeten een bewust proces werd omdat de realiteit te ondraaglijk was om onder ogen te zien.

Wat betekent het om iemand, al dan niet opzettelijk, te (willen) vergeten? Wat is het belang en de politiek van herinneren?

Het oeuvre van Grace Ellen Barkey is doorspekt met het idee van ‘herinnering’. In ‘Rood Red Rouge’ onderzocht ze de kleur van de herinnering, het gevoel van het blijvende zoeken en het verlangen naar de herinnering. In ‘Chunking’ ging ze op zoek naar het DNA van hoe herinneringen worden opgebouwd. Met ‘FOREVER’ werd het afscheid gevierd door te vertrekken vanuit de fysieke en gezongen herinnering aan Mahlers ‘Der Abschied’. Voor ‘The Garden of Earthly Disquiet’ gaat Barkey/Tjang de confrontatie aan met herinneringen en diepgewortelde gevoelens tussen moeder en kind in traumatische omstandigheden.

De titel refereert naar het schilderij 'De tuin der lusten' van Jheronimus Bosch. Zijn absurde en groteske universum vormt een belangrijke inspiratie voor **De Tuin der Onrusten**

The Garden of Delights ©Hieronymus Bosch

EEN PORTRET VAN GRACE TJANG

DOOR KATHLEEN WEYTS

We have to make sure, above all, that our mind is not halved by a horizon.
— Amartya Sen, Identity & Violence. The Illusion of Destiny.

MALAM / NIGHT

Grace Ellen Barkey is een vrouw, een kleindochter, een dochter, een zus, een echtgenote, een moeder, een oma, een Javaanse, een Indonesische, een Indisch-Nederlandse, een Indisch-Chinese, een Indisch-Chinees-Nederlandse, een Indisch-Chinees-Nederlands-Belgische, een Amsterdamse, een Brusselse, een vechter, een prinses, een warrior princess, een overlever, een danser, een performer, een beeldenmaker, een kunstenaar

Grace Ellen Barkey is een nachtvlinder.

In de Mill in Molenbeek werkt ze wekenlang in alle teruggetrokkenheid aan een nieuwe installatie/performance. Haar naasten, geliefden, vrienden, collega's, werken in hetzelfde gebouw. Zij trekt zich terug in haar atelier en geeft vorm aan haar interpretatie van de nacht.

De nacht die haar zo vertrouwd is. Insomnia heeft haar geleerd om de nacht te omarmen, om de wereld te beschouwen die zich in het schemerende licht van de straatlantaarn manifesteert. De voortuin van haar huis is haar observatorium, haar nachtwereld. De planten, de naturelementen, het vale licht en de nachtschaduwen, spreken tot haar verbeelding. Ze voeren haar mee naar een ander continent, waar organische vormen, licht en schaduw de basis vormen van een eeuwenoud poppenspel, wajang. Het nachtelijke schouwspel maakt het verleden in haar los, een familiegeschiedenis die alle wonden en littekens van deze en de vorige eeuwen in zich draagt. Een geschiedenis van mannen en vrouwen, vooral vrouwen. De kleindochter, dochter, performer, kunstenaar creëert een tropisch zinderend poëtisch universum van schaduw en licht, ze eert wat haar voorafging.

Grace Ellen Barkey is nu Grace Tjang.

Kleine verhalen, een grote geschiedenis

Twee mannen van Nederlandse origine verwekken een buitenechtelijk kind in Nederlands-Indië, de één een zoon, de ander een dochter. Ze kennen elkaar niet, maar het levenspad van hun kinderen zal kruisen.

‘Mijn familie is een familie in transitie. Er heerst veel melancholie. Wij kwamen uit Indonesië. Ik was twee toen we het land verlieten. Toen mijn moeder stierf wou ik graven in mijn herkomst. Ik ging op zoek naar de verhalen. Ze zijn talrijk de verhalen, maar in één klein verhaal schuilt een hele geschiedenis, die geschiedenis heet kolonisatie.’

Grace maakt een performance. Grace is de kleindochter van Tjang Afung. Ze woelt in het verleden van haar ouders, op zoek naar voeding voor haar kunst, voor haar ziel. Een Indisch meisje in Nederland, later België, nieuwsgierig zoekend naar puzzelstukken uit de levens die haar voorafgaan. De levens die zich afspeelden in Nederlands-Indië.

Vader

Tussen Sumatra en Borneo ligt het eiland Banka, het eiland van de tinmijnen. De nazaten van Chinese koelies, goedkope en technisch vaardige werkkrachten, halen er sinds de 18de eeuw het kristallijn zilverachtig-wit metaal uit de ondergrond. Eerst voor de sultan, later voor de Nederlandse overheersers. De Chinese Tjang Afung baart er in 1923 een jongen. De vader, misschien Leonard geheten, is een Nederlander. Er volgen nog drie kinderen, maar geen huwelijk. De jongen is negen wanneer zijn vader naar Europa trekt. Hij neemt de kinderen mee, laat hen achter in een weeshuis op een ander eiland en vertrekt. Geen van hen ziet hun moeder ooit weer.

Graces vader vertelt een verhaal over een drankje dat zijn moeder hem gaf opdat hij haar zou vergeten. ‘Maar papa! Zo’n drankje, dat kan helemaal niet, dat bestaat niet!’ Graces reactie is spontaan en wreed, haar vader is ontredderd. Grace, de (klein)dochter-die-nu-moeder-is maakt al vragend herinneringen wakker. Het vergt tijd. De memento zijn schaars. Tjang Afung was boeddhist, ze nam haar kinderen mee naar de tempel. Er was een nichtje dat haar vaak hielp, de vader van het nichtje was een houtbewerker... Ze leefde en stierf in Banka. Ze gaf haar kinderen een drankje om haar te vergeten. Veel meer is er niet meer geweten.

Graces vader ziet zijn vader één keer terug, net na de oorlog. Het voelt ongemakkelijk en hun levens drijven snel weer uit elkaar. Jaren later, in Nederland, Grace is tien of twaalf, komt er een verzoek van de (groot)vader die op zijn levenseinde afstevent. Het blijft bij een eenmalig bezoek. Misschien-Leonard verliet de Indies niet alleen, hij was in het gezelschap van mevrouw Kilian en nog een man. Een ménage à trois. Hij sterft en geen van zijn kinderen wil een cent van hem erven. Zijn oudste zoon zoekt uit beleefdheid mevrouw Kilian op. Ze stelt het op prijs en wil met hem naar Parijs, de overleden vader ingeruild voor de zoon.

‘Mijn vader was 17 toen de oorlog begon, van zodra hij 18 was werd hij opgeroepen om te vechten tegen de Japanners. Zijn verdediging van het moederland behelst slechts één dag. Met het geweer op de schouder bewaakt hij een klein vliegveld. De dag nadien wordt hij opgesloten in een Japans gevangenkamp. Zijn vader gaf hem niet veel, maar wel een naam: Barkey. Die naam stond geregistreerd als Nederlands en ook al leek mijn vader uiterlijk allesbehalve op een Nederlander, zijn naam deed hem in dat kamp belanden. Mijn moeder werd ook opgesloten in zo’n kamp. Maar dat is een ander verhaal.’

Na de oorlog neemt Graces vader een aantal beslissingen. Hij volgt zijn hart en wordt Indonesiër, hij trouwt een vrouw zonder papieren, zonder familienaam. De woelige naweeën van de oorlog en de onafhankelijkheidsstrijd doen verlangen naar een ander bestaan. Nederland repatrieert zijn burgers. In 1960 waagt het jonge gezin de oversteek. Een illegale daad. De bastaardkinderen van de Nederlandse overheersing is men liever kwijt dan rijk. De droom van het prille gezin voert langs een strijd om niet bestaande rechten. Het Nederlandse Rijk moet een postkoloniale daad stellen. In het Staatsblad worden de namen gepubliceerd van zij die gepardonneerd worden. De Indonesiër zonder papieren geeft zijn pril verworven nationaliteit op, hij en zijn gezin gaan voortaan door het leven als Nederlandse staatsburgers. Nooit wordt er met een woord over gerept. De jonge vader, nieuwbakken Europeaan, traceert de herkomst van zijn naam tot 1500. De Barkey stamboom heeft zijn wortels in Duitsland, vertakt zich via Engeland naar Zuid-Amerika en waaiert uit naar Indonesië. De geschiedenis van de stamvaders is geschreven door Europese migranten en kolonisten. De origine van de Chinese (groot)moeder blijft onherroepelijk in mysterie gehuld.

‘Oktober 2020. Mijn vader is 97 en overleeft COVID-19 niet. Ik schrijf een tekst ten afscheid en blik terug op zijn buitengewone leven. Een leven gemarkeerd door een moeder die uit het geheugen werd gewist met een drankje. Het is tijd om haar uit de plooien van de vergetelheid te halen. Om haar te eren. Om onze verbroken band te helen. Ik werk aan NACHT / MALAM en dekoloniseer mijn naam. Ik ben nu Grace Tjang.’

Moeder

‘De vader van mijn moeder leefde zijn leven op twee eilanden. Op het ene woonde hij met zijn wettige echtgenote en hun elf kinderen. Op het andere verbleef hij bij mijn grootmoeder, bij wie hij nog drie kinderen verwekte, kinderen die zijn naam niet kregen. Mijn grootmoeder en haar kinderen worden opgesloten in het beruchte Japanse vrouwenkamp van Surabaya. Mijn moeder is slechts een kind, ze heeft malaria en wordt daarom niet op het transport gezet dat haar moeder naar een ander kamp zal brengen. De vrachtwagen vertrekt. Het kind-dat-later-mijn-moeder-zal-zijn wordt opgetild door een onbekende vrouw en in de armen van haar wegtijdende moeder gegoid.’

De Jappen zijn berucht voor hun foltertechnieken. In tegenstelling tot de vader-met-twee-levens overleven moeder en kinderen de waanzin. Ze moeten op zoek naar een nieuw onderkomen. De weduwe-bijzit wordt kindermisje en na verloop van tijd opnieuw bijzit. Er zijn geen foto's van haar bewaard.

‘Ik ken deze verhalen van mijn vader. Mijn moeder zwijgt. Haar hele leven lang zal ze nooit iets over haar moeder vertellen. Ik heb dat zwijgen pas begrepen toen ik ‘Bezonken rood’ van Jeroen Brouwers las. ‘Ik dacht op dat moment: nu wil ik een andere moeder want deze is kapot’. Het kind dat in de kampen getuige is van de ontmenselijking van zijn moeder heeft voor de rest van zijn bestaan een kapot moederbeeld. ‘Ik ben geboren met de melancholie die zich in het leven van mijn ouders nestelde, met de littekens van het trauma dat deze kinderen van de kolonie op zeer jonge leeftijd tekende.’

Afscheid hoort bij het leven. Maar in het leven van Grace Tjang krijgt afscheid een nieuwe dimensie. Als een slang kronkelt het door haar familiegeschiedenis, nietsontziend, rauw, diepe sporen trekkend. Het afscheid van de moeder komt ontielig vroeg. Grace studeert bijna af aan de dansacademie van Amsterdam. Ze maakt een performance die veel bijval zal krijgen, ook buiten de academie. Haar moeder zal Grace nooit op dat podium zien schitteren, op geen enkel podium meer. Haar moeder is ziek en sterft. Het meisje wordt vrouw en moeder van Victor Afung en Romy Louise, een koningswens vervuld. De slang glijdt geniepig terug haar leven binnen, ditmaal draagt ze een naam: Lynch. Lynch is een killer. Hij teistert het DNA en valt eerst de grootmoeder aan, dan de moeder en iets meer dan een decennium later ook de dochter. Hoe neem je afscheid van je jonge kinderen? Hoe neem je afscheid van het leven? Van je geliefde? Van je vader? Hoe leef je als de dood in je lichaam waart? Als er geen toekomst lonkt, geen plan? Het maakt je vrij. Bevrijd van alle verplichtingen gaat het leven verder tot het stopt. What the f***! Morgen, volgende maand, volgend jaar, ben je er misschien niet meer. Lynch gaat als een gek tekeer, tot vier keer toe laat hij alle demonen in haar lichaam los, in haar darmen, in haar baarmoeder, in haar borsten en opnieuw in haar darmen. Maar Grace is een warrior princess, een overlever.

‘Mijn moeder was een heel melancholische vrouw. Het was heel moeilijk voor haar om in Nederland te wonen, ver van haar familie, haar vrienden, haar vertrouwde omgeving. Ze vertrok met als enige bezit haar trouwjurk, die overleefde de overtocht niet.’

‘My mother was a very melancholic woman. It was very difficult for her to live in the Netherlands, far from her family, her friends, her familiar surroundings. She left with only one possession, her wedding dress, which did not survive the crossing.’

MALAM / NIGHT

Grace Tjang stelt schermen op, ze verschuift projectoren, legt tekeningen en vormen onder lampen, ze creëert een tempel, een jungle, een glinsterend ritselend universum. Laag per laag voegt ze toe, licht, kleur, geluid, beelden... De installatie nodigt uit tot dwalen, verdwalen, dromen. Een ree duikt op en lokt ons in het bos.

'Ik teken al mijn hele leven. Niemand heeft me daar ooit in aangeemoedigd, ik denk nog steeds dat ik er niet echt goed in ben. Ik kan niets maken zonder het eerst te visualiseren, een vorm te zoeken, materiaal te monteren. Ik maak video's met mijn iPad, obsessief, meditatief. Ik neem graag mijn tijd voor de dingen. Ik hou ervan om heel precieze settings te creëren. Maar mijn tijd is beperkt. Ik wil alles nu doen. Performen komt neer op een beeld creëren. Choreografie is ondergeschikt. Ik creëer bewegingen en personages, zoals de Javaanse prinses. Zo voeg ik kleine commentaren toe, kleine gestes.' Grace de danser/performer houdt ervan omringd te zijn, de bühne te delen met anderen. Maar steeds meer lonkt het solitaire atelier. Daar waar uit de wereld die van binnen zit nieuwe beelden ontstaan.

'Mijn achtergrond is heel erg politiek. Er is zoveel geweld, er zijn zoveel kwetsuren. Mensen kijken vandaag massaal terug naar het verleden. Zij die achterbleven kijken anders dan zij die weggingen. Hun levens verliepen anders, hun geheugen kleurde de gebeurtenissen anders in. Soekarno is een held of een misdadiger, naargelang het perspectief. Nederland verontschuldigt zich voor de kolonisatie. Mijn jonge Indonesische nichtje dweept met de bevrijding van Indonesië. Maar voor een hele generatie luidde die bevrijding een tijdperk van onderdrukking en extreem geweld in.'

*'The illusion of unique identity is much more divisive than the universe of plural and diverse classifications that characterize the world in which we actually live.'*²

'Mijn familie uit Indonesië, en ik en mijn familie hier, zoeken naar wederzijdse herkenning. Naar wat ons verbindt. Ik draag een verantwoordelijkheid voor de geschiedenis van mijn ouders. Mijn kinderen hebben gelukkig mijn vader nog gekend, daardoor is zijn wereld, mijn wereld hen niet helemaal vreemd. Maar de verschillen zullen vervagen. Over de generaties heen zal het Indonesië in ons vervagen. Indonesiërs praten moeilijk over het verleden. Maar hun kinderen en de kinderen van hun kinderen zijn vandaag verontwaardigd en boos. Ze stellen andere vragen. De wereld is nu klaar om te praten over de kolonisatie en wat daar op volgde.

*A uniquely divisive view of the world population goes not only against the old-fashioned belief that 'people are much the same the world over', but also against the important and informed understanding that we are different in many diverse ways. Our differences do not lie in one dimension only.'*³

'Wij zijn niet gewoon Indonesiërs. Wij zijn mixed, van gemengde afkomst. Hakka-Chinees-Indonesisch-Nederlands. Wij hoorden nergens thuis, ginder niet, hier niet. Wij bevonden ons tussen al die werelden. Mijn ouders en hun ouders werden schuldig bevonden omdat ze bestaan. Van het Japanse gevangenkamp werden ze opgesloten in een ander concentratiekamp, gebouwd door Indonesiërs. Iedereen met een beetje buitenlands bloed werd daarin opgesloten.'

² Amartya Sen, *Identity & Violence. The illusion of Destiny*, p17, 2006, Penguin Books, London

³ Amartya Sen, *Identity & Violence. The illusion of Destiny*, p45, 2006, Penguin Books, London

Grace draagt in zich de melancholie van haar herkomst. Het bloed van de kolonisator is ook haar bloed, net als dat van de Hakka-Chinees en de Javaan. Aan het bloed werd het leven toegevoegd en via ziekte ook de dood. Grace is geen verhalenverteller. Ze is een beeldenmaker. Elk beeld begint met een tempel, een refuge, een plek waar gedanst wordt, verhalen verbeeld worden en alles harmonieus samenvloeit.

'Ik groeide op in een arm maar warm nest. Mijn ouders oordeelden niet. In ons huis waren er al die mooie geluiden en lekkere geuren. Ik voelde me altijd zeer beschermd. Ik ben dankbaar voor de verhalen die ik heb meegekregen. Ze voeden mij als mens, als moeder, als kunstenaar. Ik smokkel ze binnen in mijn installaties, in mijn producties. Zonder woorden.

DNA gespijst met armoede, trauma en ziekte leidt niet noodzakelijk tot woede, geweld, haat, verbittering. In het aanschijn van de dood, in het aanschijn van de nacht, in het hier en nu, vervaagt alles wat we op het scherp van de snee bevechten. Dat is wat Grace Tjang ons leert terwijl ze ons uitnodigt in haar wereld, genereus, liefdevol, poëtisch. Ze dompelt ons onder in de verhalen die haar leven kleuren, geeft ze vorm in beelden en geluiden, dankbaar gebruikmakend van het mysterie van de nacht.

Kathleen Weyts

Deze tekst verscheen op 4 januari 2022 in Hart magazine (bestaat nu onder de naam [Glean](#).)

Wayang Wong

Hoewel Wajang meestal refereert aan het schimmenspel met behulp van leren poppen, wordt het daarnaast ook gebruikt voor opvoeringen met zwijgende acteurs-dansers (Wayang Wong). De traditionele Wajangvertoning op Java wordt gegeven als onderdeel van een feest ter gelegenheid van een belangrijke gebeurtenis in het leven van een individu of groep.

De Wajangvertoning dient om de gezamenlijke nachtwake door te komen, die een onmiskenbaar onderdeel vormt van zo'n ritueel feest.

GEDACHTEN OVER EEN PERFORMANCE

ERWIN JANS: De geschiedenis van de vergankelijke schoonheid. De melancholie in de blik die in de constructie al de ruïne ziet. Het zegel van de tijdelijkheid. Die tijdelijkheid is ook het bewustzijn van de eigen geschiedenis. Het eigen verleden. Het besef van een erfenis en een traditie. Zowel familiaal als cultureel. De erfenis van een naam. Dat gebeurt expliciet in de laatste werken die gebaseerd zijn op de projecties van de natuurbeelden die Grace Ellen Barkey maakte gecombineerd met lichttekeningen die ze tijdens de performance zelf regelt een aanpast:

“Ik creëer de nacht van mijn observatie en verbeelding, maar ook de nacht van mijn herinneringen en mijn ouderlijk erfgoed. Steeds dieper in de lagen van de nacht, eer ik mijn geschiedenis, de verhalen van mijn ouders, grootouders, voorouders. Elk verhaal in mijn familie verbergt de hele koloniale geschiedenis en haar wonden. Het is opvallend dat in de koloniale geschiedenis vrouwen worden gebruikt en vervolgens opzij worden gezet, vergeten. Ik heb besloten dat ik voor dit project mijn naam zal dekoloniseren en de naam van mijn grootmoeder zal gebruiken.”

“Grace Tjang” Met deze naam ondertekent zij haar laatste werken en identificeert ze zich met de Wayang-poppenspeler:

“Al jaren kijk ik ‘s nachts naar de planten in mijn tuin. De structuren, het licht van de straatlantaarn of de maan, de schaduwen, het mysterieuze glinsteren als het geregend heeft. Ik keek zo veel dat de structuren de mijne werden. In het Wayang poppenspel zie je dezelfde organische vormen en het spel met licht en schaduw. Ik ben de Wayang speler - de Dhalang.”

Grace Ellen Barkey plaatst zichzelf in een andere genealogie. Zo maakt ze een andere geschiedenis zichtbaar. Ze laat een andere geschiedenis meetrillen in haar identiteit als kunstenaar. Misschien is het dat wel wat de naam Tjang wil zeggen? De identiteit als een trilling. De identiteit die oplicht in een vorm die even snel weer verdwijnt als hij is verschenen? Zoals de figuren in het Wayang-poppenspel? Misschien moeten we onze identiteit vaker op een surrealistische manier begrijpen, als een toeval en daar de schoonheid van leren zien.

We leven in een tijd waarin iets terugkeert, waarin een verdrongen geschiedenis zich manifesteert en rekenschap begint te vragen. Bewegingen als #metoo en Black Lives Matter, de oproep om te dekoloniseren maar ook de ecologische beweging: ze zijn allemaal gebaseerd op een terugkeer van wie of wat in de geschiedenis verstoten, vergeten, miskend of misbruikt werd. Die vergeten en miskende verhalen komen nu hun plek opeisen en herschrijven de bestaande geschiedenis. Iedereen heeft slechts één identiteit, aldus Amin Maalouf, maar die bestaat dan wel uit vele facetten en achtergronden. Hij stelt daarom voor om naast 'gewetensonderzoek' ook aan 'identiteitsonderzoek' te doen. Het lijkt op de genealogische methode die Nietzsche propageert: hoe dieper je teruggaat in het verleden, hoe meer lagen je vindt waaruit je identiteit is samengesteld en hoe 'onzuiverder' je wordt: "Iedereen, zonder uitzondering, heeft een heterogene identiteit; je hoeft jezelf maar een paar vragen te stellen en je stuit op vergeten breuken, onverwachte zijpaden en je ontdekt dat je complex, uniek, onvervangbaar bent." Maalouf gebruikt ook dit mooie beeld: iemands identiteit is "een tekening op een strak gespannen huid; er hoeft maar één deel te worden aangeraakt en de hele persoon trilt mee."

Installaties als 'Day and Night' (2019), 'Bambi's Perspective' (2020), 'Magnolia' (2020) en 'MALAM / NIGHT' (2021) getuigen van een verstillings. Een verinnerlijking. Een verdieping misschien. "Het on gezegde, datgene dat niet onthuld wordt, uit zich in het mystieke maar ook in het absurde", aldus Grace Ellen Barkey. Zowel de stille meditatie als de uitzinnige verbeelding zijn pogingen om het onuitspreekbare uit te drukken. De zintuigen van de toeschouwer worden in deze installaties niet langer overvoerd en overprikkeld met absurde, groteske en surrealistische beelden waartussen de samenhang louter rationeel niet te bevatten is. Vertrekpunt van deze installaties is de persoonlijke relatie van Grace Ellen Barkey met de natuur. Jarenlang heeft ze de bomen, de bloemen, de bladeren en het gras in haar Brusselse tuin gefilmd. Vaak 's nachts. Tijdens haar wandelingen verzamelde ze wat haar aandacht trok. In haar installaties projecteert ze die beelden op de muren, toont de bladeren in glazen museumkasten, of legt kleurrijke mandala's op de vloer met gedroogde bladeren, varens en pluimen. Zijzelf noemt het "een onderzoek naar het transponeren van een ruimte naar een engte". De zintuigen worden geconfronteerd met detailopnames van de natuur. Bladeren en bloemen zijn van zo dichtbij gefilmd dat ze tot abstracte structuren transformeren. Ze worden gepresenteerd als kleurrijke rorschachtesten. Of samengelegd in harmonieuze patronen die door het minste zuchtje wind uit elkaar geblazen kunnen worden. Tijdelijk en fragiel als zandmandala's die na hun voltooiing uitgewist worden. Heeft Bambi de clown voorgoed vervangen? Of is de onschuldige blik van het hertje niets anders dan de keerzijde van de anarchie van de rodeneus? Net zoals de absurde en groteske strapatsen van de clown, is de onschuld en de naïviteit van het hertje een weigering van de werkelijkheid zoals ze is of pretendeert te zijn. Een poëtische en verstilde lofzang voor de kwetsbaarheid en de eindigheid: "Een claustrofobische blik op de gedachte dat mensen sterfelijk zijn en de natuur eeuwig is. Schoonheid is alleen maar mooi als ze vergankelijk is. Dan pas krijgt ze een geschiedenis", aldus Grace Ellen Barkey.

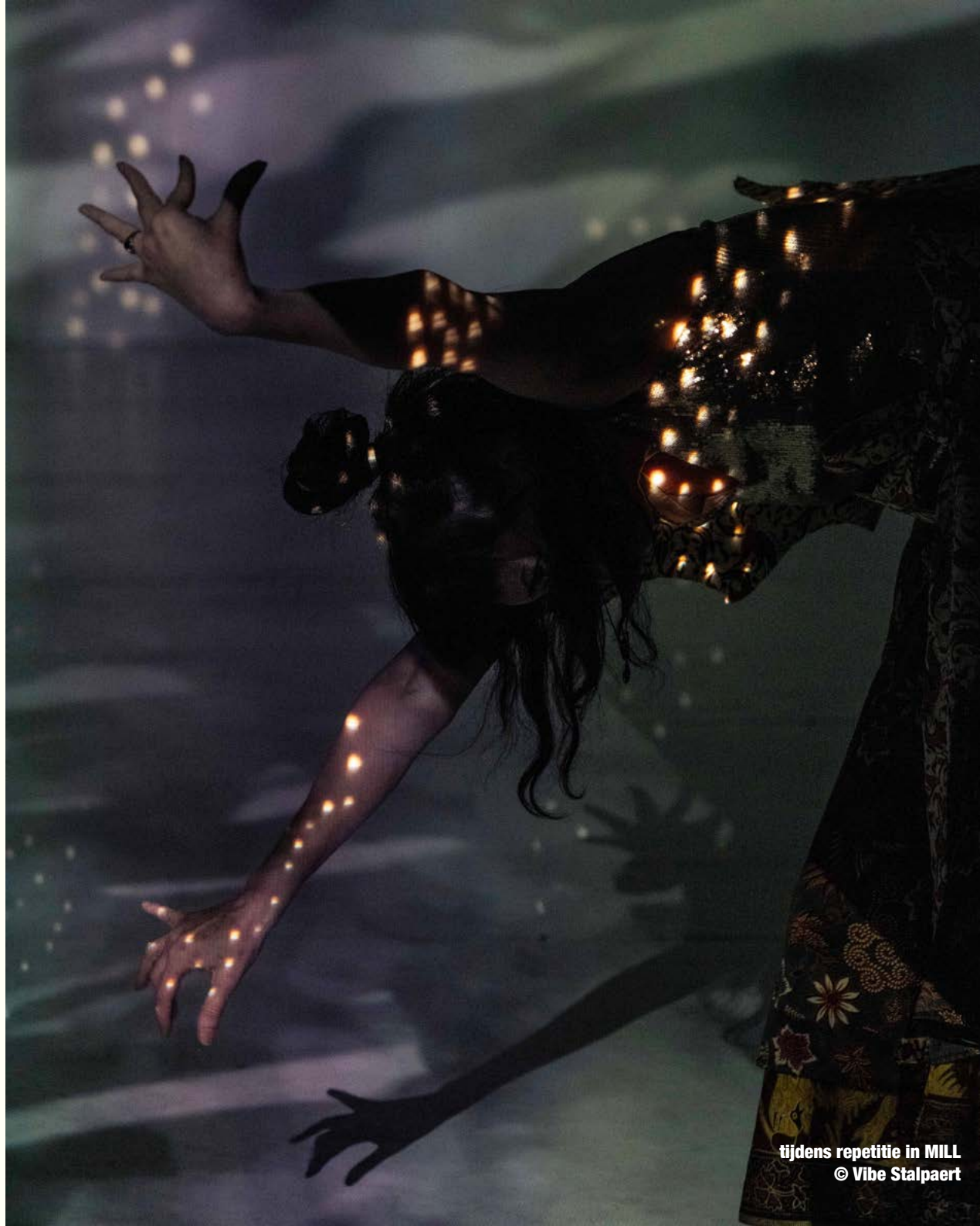

GRACE ELLEN BARKEY

Kunstenares, choreograaf en performer **Grace Ellen Barkey** is geboren in Surabaya (Indonesië). Barkey woont en werkt in Brussel en is mede-oprichter van het kunstenaarshuis Needcompany (1986). Haar werk situeert zich op het grensvlak tussen theater, dans, performance en beeldende kunst. 'To me, absurdity is the only reality' was de lijfspreuk van Frank Zappa, en loopt ook als een rode draad door het absurde, performatieve werk van Barkey.

Ze bouwt gestaag aan haar beeldend oeuvre. Haar meest recente installaties getuigen van een verstilling. Een verinnerlijking. "Het on gezegde, datgene dat niet onthuld wordt, uit zich in het absurde maar ook in het mystieke", aldus Grace Ellen Barkey. Zowel de uitzinnige verbeelding als de verstilling zijn pogingen om het onuitsprekbare uit te drukken. De zintuigen van de toeschouwer worden in deze installaties niet overvoerd en overprikkeld met absurde, groteske en surrealistische beelden waartussen de samenhang louter rationeel niet te bevatten is. Vertrekpunt van haar installaties is de persoonlijke relatie van Grace Ellen Barkey met de natuur. In 2021 dekoloniseerde ze haar naam en gebruikte de naam van haar grootmoeder, Grace Tjang. Zo laat ze een andere geschiedenis meetrillen in haar identiteit als kunstenaar.

Bekijk hier de [Triptiek van MALAM / NIGHT](#) (wachtwoord: PLAYFILM) en een fragment uit de performance [MALAM / NIGHT](#). (wachtwoord: PLAYPERFORMANCE)

tijdens repetitie in MILL
© Vibe Stalpaert

AYA SUZUKI

Aya Suzuki is een Japanse percussionist die in Brussel en in Japan woont. Via haar studies in Japan en Gent vond ze de weg naar de hedendaagse muzieksceen. Suzuki heeft bij Belgische ensembles zoals Ictus en SPECTRA gespeeld. Haar performances zijn erg fysiek en drukken zo het idee uit dat muziek de bewegingen van het lichaam stuurt. Haar verhaal bij Needcompany begon met de liederencyclus 'Songs of Disconnection' (2021-2023) van Maarten Seghers.

Voor **De Tuin der Onrusten** onderzoekt Suzuki de traditionele Indonesische gamelanmuziek als basis voor haar compositie. Hierbij probeert Aya Suzuki microtonen te creëren die kenmerkend zijn voor gamelan door zelf instrumenten te maken en klassieke percussie-instrumenten te onderzoeken.

Bekijk hier een fragment uit [Nine Bells van Tom Johnson](#) en [Rebonds van Xenakis](#).

DE TUIN DER ONRUSTEN

80 minuten

Concept, choreografie, tekst, decor & video **GRACE TJANG**

Muziek **AYA SUZUKI**

Gecreëerd en performed door **GRACE TJANG, SUNG IM HER, AYA SUZUKI, MARTHA GARDNER & MAARTEN SEGHERS**

Dramaturgie **ELKE JANSSENS**

Geluid **BART AGA**

Licht **ASTRID VANSTEENKISTE**

Assistentie video & montage **EMMA VAN DER PUT**

Productie manager **RUNE FLORYN**

Kostuums **SHARLOTTA SEELIGMÜLLER** et **SIMON PEROTTI**

Stagiair regie-assistentie **LIJA KOSOLOVSKA**

Indonesische danscoach **EKA SANTI DEWI**

Productie **NEEDCOMPANY**

Met steun van **Tax Shelter van Belgische Federale Overheid & de Vlaamse overheid.**

Needcompany office **PIETER D'HOOGHE, ELKE JANSSENS, RUNE FLORYN, VIBE STALPAERT, JOERY SCHEEPERS**

NEEDCOMPANY

Artistieke leiding **MAARTEN SEGHERS, GRACE ELLEN BARKEY, JAN LAUWERS**

Company manager **PIETER D'HOOGE** pieter@needcompany.org

Dramaturgie **ELKE JANSSENS** elke@needcompany.org

Technische productie **RUNE FLORYN** rune@needcompany.org

Tourmanagement & Communicatie **VIBE STALPAERT** vibe@needcompany.org

Spreiding & administrative assistentie **JOERY SCHEEPERS** joery@needcompany.org

Gabrielle Petitstraat 4/4, 1080 Sint-Jans-Molenbeek, Brussel

www.needcompany.org